

3.14. ENERGETIKA

3.14.1. Pravni okvir

Reforma energetskega sektora u Republici Hrvatskoj započela je u srpnju 2001. godine kad je Hrvatski sabor na prijedlog Vlade prihvatio dokument o koncepciji reforme. Reforma je uključivala restrukturiranje zatečenih energetske subjekata, prije svega INE i HEP-a, stvaranje novog zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila i obveza javnih usluga te u tom smislu i jasno razdvajanje energetske djelatnosti na tržišne i javne. Jasno je utvrđeno načelo o prioritetu definiranja regulacije tržišta energenata, a tek nakon toga pokretanja procesa privatizacije. Stvaranje novog pravnog okvira usklađeno je procesom provedbe SSP-a sukladno ostvarivanju planiranog cilja integracije Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Pravni okvir sadrži propise iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, usklađene s EU direktivama, a uređuje sljedeća područja energetike:

Strategija razvitka energetskega sektora (NN 38/02)

Temeljni ciljevi energetske politike Republike Hrvatske navedeni u Strategiji razvitka energetskega sektora usvojene za razdoblje od 10 godina su:

1. povećanje energetske efikasnosti,
2. sigurna dobava i opskrba i uključivanje u međunarodno tržište energije,
3. diversifikacija energenata i izvora,
4. korištenje obnovljivih izvora energije,
5. zaštita okoliša

Na temelju Strategije razvitka energetskega sektora Vlada Republike Hrvatske donijela je:

- Program provedbe Strategije energetskega razvitka
Njime se utvrđuju mjere, nositelji aktivnosti i dinamika realizacije energetske politike i provođenja nacionalnih energetske programa, način ostvarivanja suradnje s tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave na području planiranja razvitka energetskega sektora i suradnje s energetske subjektima te s međunarodnim organizacijama. Program provedbe Strategije energetskega razvitka donosi se za razdoblje od najmanje tri godine. Nakon isteka razdoblja za koje je donesen Program provedbe Strategije energetskega razvitka, Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi Strategije energetskega razvitka s prijedlogom potrebnih promjena.

Jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave su dužne u svojim razvojnim dokumentima planirati potrebe i način opskrbe s energijom i te dokumente usklađivati sa Strategijom energetskega razvitka i Programom provedbe Strategije energetskega razvitka.

Vlada Republike Hrvatske donosi dugoročne i godišnje energetske bilance kojima se utvrđuje ukupna potreba za energijom, izvori (vrste) energije te načini i mjere za zadovoljavanje tih potreba. Sastavni dio energetske bilanci su potreban nivo rezervnih kapaciteta energetske objekata, potrebna zaliha operativnih rezervi pojedinih vrsta energije, te zahtjevi u vezi s učinkovitim korištenjem energije. Godišnja energetska bilanca se donosi najkasnije do 15. prosinca tekuće godine za iduću godinu.

- Pravilnik o energetske bilanci (NN 33/03)
Propisuje sadržaj i način dostave podataka koje su tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave i energetske subjekti dužni dostaviti Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva radi utvrđivanja prijedloga energetske bilanci.

Električna energija, nafta i plin

1. Zakon o energiji (NN 68/01)

Opći zakon koji rješava temeljna pitanja unutar energetskog sektora. Zakon određuje strategiju energetskog razvitka Republike Hrvatske kao osnovni akt kojim se utvrđuje energetska politika i planira energetski razvitak. Zakonom se utvrđuje da je za obavljanje energetskih djelatnosti potrebna dozvola koju izdaje Vijeće za regulaciju energetskih djelatnosti te propisuje uvjete koje mora ispuniti energetski subjekt da bi mogao dobiti dozvolu za obavljanje djelatnosti i poslovati na energetskom tržištu. Uvjeti koji se odnose na tehničku i stručnu kvalificiranost energetskog subjekta te način vođenja registra oduzetih i izdanih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti propisani su podzakonskim aktima:

- Pravilnik o uvjetima za obavljanje energetske djelatnosti (NN 6/03).
- Uredba Vlade RH o razdoblju za koje se izdaje dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti (NN 116/02).

Energetske djelatnosti obavljaju se kao tržišne djelatnosti osim ako odredbama Zakona o energiji ili posebnih zakona o tržištima električne energije, plina te nafte i naftnih derivata nije propisano da se obavljaju kao javne usluge.

Zakon uređuje pitanje cijena energije koje, ovisno o stupnju otvorenosti tržišta mogu biti slobodne ili regulirane odnosno određene primjenom tarifnih sustava koje donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog energetskog subjekta na čije se djelatnosti tarifni sustav primjenjuje. Vlada RH je do sada donijela:

- Tarifni sustav za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge (NN 101/02, 121/02 i 129/02)
- Tarifni sustav za dobavu prirodnog plina za tarifne kupce (NN 99/02)
- Tarifni sustav za transport plina za dobavljače i povlaštene kupce plina (NN 99/02, 135/03)

U cijeni energije sadržane su i naknade za usluge energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, naknada za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti te naknada za pokrivanje «naslijeđenih troškova» koju određuje Vijeće. Vlada Republike Hrvatske donosi i Opće uvjete za opskrbu, kojima se uređuju uvjeti i način opskrbe kupaca energijom.

2. Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti (NN 68/01 i 109/01)

Uspostavlja Vijeće za regulaciju energetskih djelatnosti kao stalnu neovisnu pravnu osobu čiji je rad uređen podzakonskim aktima:

- Odluka o imenovanju predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti (NN 117/01)
- Statut Vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti (NN 62/02)
- Uredba o financiranju rada Vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti (NN 60/02)
- Odluka o davanju prethodne suglasnosti na Godišnji financijski plan sredstava za rad Vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti za 2002. godinu (NN 60/02)

3. Zakon o tržištu električne energije (NN 68/01)

Utvrdjuje tržišne uvjete proizvodnje električne energije i opskrbe električnom energijom za povlaštene kupce na način da energetski subjekti i kupci slobodno dogovaraju količinu i cijenu isporučene električne energije putem ugovora ili izravno na organiziranom tržištu. Proizvodnja električne energije za tarifne kupce, prijenos električne energije, distribucija električne energije, opskrba električnom energijom, vođenje elektroenergetskog sustava te organiziranje tržišta

električnom energijom obavljaju se kao javne usluge. Izgradnja energetske objekata za proizvodnju električne energije za tarifne kupce odvija se temeljem natječaja i odobrenja koje provodi odnosno izdaje Vijeće. S druge strane, izgradnja energetske objekata za proizvodnju električne energije za povlaštene kupce slobodna je odluka energetskog subjekta koji ima dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije. Položaj povlaštenog proizvođača, na temelju rješenja Vijeća, a u skladu s uvjetima koje propisuje ministar nadležan za pitanja energetike, može steći energetski subjekt koji u pojedinačnom proizvodnom objektu istovremeno proizvodi električnu i toplinsku energiju, koristi otpad ili obnovljive izvore energije na gospodarski način sukladno mjerama zaštite okoliša. Zakonom se utvrđuju uvjeti pristupa prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži u skladu s načelom reguliranog pristupa treće strane kao i načelni uvjeti i način snošenja troškova priključka novih energetske subjekata i kupaca na mrežu. Zakon definira status Hrvatske elektroprivrede (HEP-a) u procesu reforme energetskog sektora. HEP je nositelj javne usluge za tarifne kupce električne energije. Tarifni kupci su oni kupci koji danom primjene Zakona imaju godišnju potrošnju manju od 40 GWh godišnje i ne mogu birati svog dobavljača električne energije. Kupci iznad te granice su povlašteni i oni električnu energiju mogu nabavljati iz uvoza posredstvom tržišnih posrednika ili zastupnika ili iz domaćeg opskrbnog sustava. Propisuje se obveza HEP-u da uskladi svoju organizaciju s odredbama Zakona o energiji i odredbama Zakona o tržištu električne energije tako da pojedine djelatnosti obavljaju povezana pravno samostalna društva odnosno HEP Grupa. Utvrđuje se razdoblje u kojem HEP mora provesti propisano organizacijsko usklađenje, osnovati trgovačko društvo koje će obavljati djelatnosti vođenja elektroenergetskog sustava i organiziranja tržišta električne energije te prenijeti dionice odnosno poslovne udjele u tom trgovačkom društvu na Republiku Hrvatsku.

4. Zakon o tržištu plina (NN 68/01)

Uređuje djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne, ali i one djelatnosti koje se obavljaju kao javna usluga. Zakon određuje uvjete pod kojima se obavlja djelatnost dobave plina te utvrđuje odgovornost za dobavu plina i ugovaranje uvoznih količina plina, odgovornost za dugoročno planiranje i razvoj plinskog transportnog sustava, pouzdan i ekonomičan transport plina do izravnih kupaca i distributera plina kao i odgovornost za izgradnju i održavanje distribucijskog sustava plinovoda i pouzdanu i ekonomičnu distribuciju plina do kupaca. Zakon utvrđuje uvjete za pristup treće strane transportnom plinskom sustavu u skladu s načelom pregovornog pristupa kao i uvjete pod kojima transporter plina može odbiti pristup dobavljačima plina i/ili povlaštenim kupcima plina. U slučaju nastalog spora nadležno je Vijeće.

- **Mrežna pravila za pristup transportnom sustavu plinovoda**

Zakonom je predviđeno obavljanje djelatnosti distribucije plina kao tržišne djelatnosti, a temeljem koncesije, koju nakon provedenog javnog natječaja, dodjeljuje jedinica područne (regionalne) samouprave.

- **Pravilnik o distribuciji plina (NN 104/02 i 97/03).**

Položaj povlaštenog kupca u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona dobivaju: kupci koji kupuju plin za proizvodnju električne energije neovisno o iznosu godišnje potrošnje, kupci koji kupuju plin za istovremenu proizvodnju električne i toplinske energije neovisno o iznosu godišnje potrošnje, te kupci koji kupuju plin isključivo za vlastite potrebe s godišnjom potrošnjom većom od 100 milijuna m³ plina. Vlada Republike Hrvatske može propisati i drukčije parametre za stjecanje statusa povlaštenog kupca sukladno dinamici otvaranja plinskog tržišta. Zakon obvezuje transportere i distributere plina na usklađivanje svoga poslovanja sukladno odredbama ovoga Zakona, a u roku od šest mjeseci od njegova stupanja na snagu.

5. Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata (NN 68/01)

Propisuje da se sve djelatnosti u sektoru nafte i naftnih derivata obavljaju na slobodnom tržištu.

- Pravilnik o utvrđivanju cijena naftnih derivata (NN 112/03).

Tarifu za transport nafte naftovodom, na prijedlog energetskeg subjekta, donosi Vijeće. Zakonom se utvrđuje obveza energetskih subjekata ovlaštenih za obavljanje djelatnosti transporta nafte naftovodom i djelatnosti transporta naftnih derivata produktovodom da omoguće pristup svima koji podnesu zahtjev za pristup transportnim sustavima, u skladu s pregovornim pristupom treće strane. Određeni su i uvjeti pod kojima se može odbiti pristup trećoj strani, kao i oni pod kojima se skladišni kapaciteti mogu dati u zakup. Nadalje, za dobavljače nafte koja služi za proizvodnju električne ili toplinske energije te proizvođače i dorađivače nafte i naftnih derivata, utvrđena je obveza osiguranja operativnih zaliha u skladu s posebnim uvjetima koje će propisati ministar nadležan za pitanja energetike. Ovim se Zakonom određuje način vođenja financijskih izvještaja za energetske subjekte koji obavljaju djelatnost transporta nafte naftovodom i drugim oblicima transporta. Uz utvrđivanje odgovornosti za opskrbu naftom i naftnim derivatima, predviđeno je da Vlada Republike Hrvatske može, u slučaju poremećaja na domaćem tržištu nafte i naftnih derivata, propisati određene mjere s ciljem ublažavanja i otklanjanja nastalih poremećaja.

- Uredba o obveznim zalihama nafte i naftnih derivata (NN 27/03)
- Pravilnik o općim uvjetima i tarifi za skladištenje obveznih zaliha nafte i naftnih derivata (NN 68/03).

Privatizacija

U ožujku 2002. godine stupili su na snagu posebni zakoni o privatizaciji energetskeg sektora:

1. Zakon o privatizaciji Hrvatske elektroprivrede (NN32/02)
2. Zakon o privatizaciji INE (NN 32/02)

Vlada Republike Hrvatske odlučila je provesti proces privatizacije INE prema kojem se 25% plus 1 dionica prodaje strateškom partneru. Oglas za izražavanje interesa za kupnju navedenog udjela objavljen je u svibnju 2002. godine, a ugovori za ovu transakciju potpisani su 17. srpnja 2003.godine.

Energetska učinkovitost i okoliš

1. Zakon o energiji (NN 68/01)

Zakon uređuje temeljna pitanja o energetskeg učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije, te predviđa donošenje sljedećih dokumenata:

- Program za učinkovitije korištenje energije (do kraja 2003.)
- Pravilnik o učinkovitom korištenju energije (do kraja 2003.)
- Pravilnik o obnovljivim izvorima energije (do kraja 2003.)
- Pravilnik o naljepnicama energetske učinkovitosti (do kraja 2003.)

Provedbenim podzakonskim aktima uvodi se institucijska organizacija, koja treba omogućiti planiranje i izgradnju projekata obnovljivih izvora energije zasnovanih na poduzetničkoj inicijativi. Uspostava novih poslovnih odnosa u skladu s propisima odvijat će se kontinuirano, ovisno o Odluci o minimalnom udjelu obnovljivih izvora energije, raspoloživim financijskim sredstvima za poticaje na strani investicije i proizvodnje, poduzetničkom interesu za projekte obnovljivih izvora energije, razvitku domaće tehnologije itd.

Svi podzakonski akti na području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije usklađuju se s odgovarajućim EU direktivama.

U svezi s financiranjem razvoja i projekata na području energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora donesen je:

2. Zakon o Fondu za zaštitu okoliša i energetskeg učinkovitost (NN 107/03)

Zakon predviđa korištenje sredstava Fonda za financiranje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti te poticanje korištenja obnovljivih izvora energije.

Nuklearna energija

1. Zakon o nuklearnoj sigurnosti (NN 173/03)

Zakonom je utvrđen pravni okvir i odgovarajuća infrastruktura za kontinuiranu i učinkovitu provedbu svih potrebnih mjera nuklearne sigurnosti sukladno međunarodnim normama i preporukama. Odredbe ovog Zakona odnose se na sve aktivnosti vezane uz nuklearne djelatnosti i nuklearne materijale te posebnu opremu.

Zakonom je predviđeno da Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske osniva Vijeće za nuklearnu sigurnost koje daje prijedloge i mišljenja o raznim aspektima nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Zakonom se osigurava pravni okvir za donošenje provedbenih propisa kojima će se detaljno urediti pojedina specifična područja nuklearne sigurnosti.

2. Zakon o odgovornosti za nuklearnu štetu (NN 143/98)

Zakon uređuje pitanja odgovornosti za nuklearnu štetu koja nastaje kao posljedica korištenja nuklearne energije u mirnodopske svrhe, osiguranje od te odgovornosti i druga jamstva za pokriće te odgovornosti.

3.14.2. Institucionalni okvir

Energetsku politiku u RH utvrđuje Vlada RH, uključujući principe zaštite okoliša što uključuje i energetske učinkovitost te proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kao tijelo nadležno za energetiku predlaže Vladi Republike Hrvatske energetske potrebe i politiku, izrađuje nacрте propisa u suradnji s Vijećem za regulaciju energetske djelatnosti, kako bi se uspostavila opća načela na temelju kojih Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti djeluje kao neovisna i autonomna ustanova.

Istovremeno, regionalne i lokalne vlasti reguliraju energetske usluge na regionalnoj i lokalnoj razini, uključujući proizvodnju i opskrbu toplinskom energijom, javnu rasvjetu i distribuciju plina, sudjeluju u donošenju odluka za smještaj i izgradnju novih elektrana, mreža i ostalih infrastrukturnih energetske objekata i postrojenja.

Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (NN 68/01 i 109/01) uspostavlja Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti (VRED) kao stalnu neovisnu pravnu osobu u čijoj je nadležnosti nadzor nad primjenom tarifnih sustava, izdavanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, osiguravanje preglednog i nepristranog obavljanja energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge te drugi regulatorski poslovi utvrđene odredbama spomenutog zakona kao i odredbama ostalih zakona iz energetske paketa.

VRED predstavlja posebice važan čimbenik u energetske sustavu koji nadzire energetske sektor i prikuplja informacije za kreatorer energetske politike. Uloga VRED-a također uključuje utvrđivanje tarifa temeljenih na prijedlozima reguliranih energetske subjekata, izdavanje energetske dozvola i osiguravanje poštivanja uvjeta iz dozvola, nadzor tržišta, uključujući tu i operatore tržišta i mreže, kako bi se osiguralo ispravno funkcioniranje i rad tržišta, zaštitu kupaca, rješavanje sporova između energetske subjekata, odobravanje tržišnih pravila, pravila pogona i upravljanja sustavom, mrežna pravila i slično.

VRED ima pet članova, koje imenuje i razrješava Hrvatski sabor. Predsjednik, zamjenik i članovi Vijeća imenovani su u prosincu 2001. godine. Statutom Vijeća uređeno je unutarnje ustrojstvo Vijeća te druga pitanja značajna za njegov rad. Vijeće u obavljanju poslova javnih ovlasti donosi upravne akte koji su konačni i protiv kojih se može pokrenuti upravni spor. Krajem ožujka 2002. godine Vijeće je upisano u sudski registar.

Sredstva za početak rada Vijeća osigurana su u prvoj godini djelovanja iz državnog proračuna, a daljnja se sredstva za rad osiguravaju iz prihoda od obavljanja vlastite djelatnosti kao i iz iznosa od 0,07% od ukupnoga godišnjega prihoda koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti koji obavljaju jednu ili više energetske djelatnosti u skladu s Uredbom.

HEP Grupa

Od 01. srpnja 2002. godine HEP je preoblikovan u sustav povezanih društava temeljnih elektroprivrednih i pratećih djelatnosti. HEP Grupa je koncern u kojem je HEP d.d. krovno dioničko društvo, a sva ovisna društva nad kojima HEP d.d. ima prevladavajući utjecaj su:

- HEP-Proizvodnja d.o.o.
- HEP-Prijenos d.o.o.
- HEP-Distribucija d.o.o.
- HEP-Opskrba d.o.o.
- HEP-Plin d.o.o.
- HEP-Toplinarstvo d.o.o.
- Toplinarstvo Sisak d.o.o.

HNOSIT

Odlukom Vlade RH (NN 1/02) o davanju suglasnosti Hrvatskoj elektroprivredi d.d. za osnivanje trgovačkog društva "Hrvatski nezavisni operator sustava i tržišta d.o.o." osnovano je i djeluje društvo HNOSIT d.o.o. za vođenje elektroenergetskog sustava i organiziranje tržišta električne energije prema Glavi D i E Zakona o tržištu električne energije.

INA Grupa

- INA-Industrija nafte d.d.
Naftno i plinsko gospodarstvo najvećim se dijelom odvija u INA-Industriji nafte d.d., koja je vertikalno integrirano trgovačko društvo. Godine 1993. INA je postala dioničko društvo INA Industrija nafte d.d. u potpunom vlasništvu Republike Hrvatske
Pored osnovnih djelatnosti, organizacijsku strukturu INA d.d. čine korporativne funkcije koje pružaju podršku temeljnim djelatnostima i obavljaju aktivnosti u svom specifičnom području. Neke sporedne aktivnosti, koje mogu funkcionirati kao zasebne jedinice, izdvojene su u ovisna društva u INA Grupi. Time su izdvojena poduzeća stekla veću samostalnost i mogu se lakše prilagođavati zahtjevima otvorenog tržišta.
- CROSCO d.o.o.
Integrirani naftni servisi u stopostotnom vlasništvu INE.
- PROPLIN d.o.o.
Trgovačko društvo koje obavlja prodaju ukapljenog naftnog plina na hrvatskom tržištu.

PLINACRO d.o.o.

U skladu s programom restrukturiranja INE d.d. te usklađivanja sa zakonskim rješenjima, INA osniva PLINACRO d.o.o. čija je osnovna djelatnost transport prirodnog plina na području Republike Hrvatske. Taj važan čimbenik u energetske sektoru Hrvatske Odlukom Vlade izdvaja se iz INE i prelazi u 100% vlasništvo Republike Hrvatske. Cijena transporta utvrđuje se Tarifnim sustavom a njegovu primjenu nadzire VRED. PLINACRO je izradio i donio razvojne planove za razvoj, izgradnju i modernizaciju plinskoga transportnog sustava sukladno odredbama Zakona o energiji. Te razvojne planove odobrilo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva koje je odgovorno za kontinuitet i sigurnost opskrbe prirodnim plinom u okviru cjelovite energetske politike države. Vlada je osnovala posebno Povjerenstvo za praćenje provedbe tog plana.

JANAF d.d.

Jadranski naftovod, d.d. upravlja naftovodnim sustavom, koji je projektiran i građen u razdoblju od 1974. do 1979. godine kao suvremen, efikasan i ekonomičan sustav transporta nafte za domaće i inozemne korisnike u istočnoj i srednjoj Europi. Glavna poslovna aktivnost JANAF-a je domaći i međunarodni transport nafte.

JANAF je u tijeku ostvarenja svoje strategije razvoja međunarodnog projekta izvoza ruske nafte – Družba Adria te pripreme projekta izvoza Kaspijske nafte – CPOT.

Temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti predviđa se osnivanje Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost kao tijela državne uprave nadležnog za poslove nuklearne sigurnosti, koje izdaje dozvole za obavljanje nuklearne djelatnosti u svezi s nuklearnim materijalom i posebnom opremom i rješenja odnosno potvrde za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu te razgradnju objekta u kojem će se obavljati nuklearna djelatnost.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost također osigurava stručnu pomoć u poslovima suzbijanja nedozvoljenog prometa nuklearnog materijala tijelima državne uprave nadležnim za te poslove.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost provodi upravni nadzor nad provedbom Zakona o nuklearnoj sigurnosti, a inspeksijski nadzor provode inspektori za nuklearnu sigurnost.

Određene poslove iz područja nuklearne sigurnosti mogu obavljati stručne organizacije koje ispunjavaju posebne uvjete za pojedine djelatnosti, koje određuje Državni zavod za nuklearnu sigurnost.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost preuzeo bi postojeće zaposlenike, nekretnine, pokretnine, opremu i sredstva sukladno poslovima koji se odnose na nuklearnu sigurnost i suradnju s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. To bi za buduće financiranje Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost značilo preusmjeravanje postojećih sredstava s pozicija tog ministarstva. Međutim, dodatna sredstva potrebno je osigurati za smještaj, dodatnu opremu i osoblje (vježbenici, stručnjaci).

Odlukom ministra gospodarstva od 24. studenog 1998. godine (NN 157/98.) u cilju pružanja stručne pomoći u slučaju nuklearne nesreće ustrojstvu za krizna stanja u Republici Hrvatskoj osnovan je Tehnički potporni centar (TPC).

TPC djeluje kao organizacijska jedinica tijela državne uprave nadležnog za poslove nuklearne sigurnosti, priprema i provodi stručne i tehničke aktivnosti nacionalnog programa pripravnosti i djelovanja na području Republike Hrvatske u slučaju opasnosti od nuklearne nesreće.

TPC djeluje u sastavu od sedam članova - stručnjaka i njihovih zamjenika, koji su raspoređeni u tri stručne grupe: Grupa za praćenje stanja radioaktivnosti i meteorološke situacije u okolišu, Grupa za analizu opasnosti i procjenu potencijalnih posljedica i Grupa za pripremu stručnih podloga i prijedloga mjera zaštite.

Odluka o osnivanju TPC-a se primjenjuje od 1. siječnja 1999. godine i u tom razdoblju je napravljen Priručnik o radu TPC-a s organizacijskim i radnim postupcima, a provedeno je i nekoliko vježbi u svrhu provjere provođenja tih postupaka.

3.14.3. Tržište energenata

Hrvatsko energetske zakonodavstvo je u visokom stupnju usuglašeno s odgovarajućim zakonodavstvom Europske unije. U skladu s SSP i NNPEU tijekom iduće godine potrebno je izvršiti dodatnu analizu usklađenosti s najnovijim direktivama, te izraditi određene revizije paketa energetskih zakona. Posebno se treba usmjeriti na usklađivanje, pripremu i donošenje "**tehničkih propisa**" iz područja energetike.

Potrebno je, također, **utvrditi poželjnu dinamiku liberalizacije odnosno otvaranja tržišta električnom energijom i plinom** te ju podesiti i zahtjevima koje predlaže EK unutar "Atenskog procesa" u cilju integriranja regionalnog tržišta energije u jedinstveno energetske tržište EU.

Potrebno je donijeti propise iz područja toplinarstva.

- Zakon o tržištu toplinske energije (srpanj 2004.)
- Opći uvjeti za opskrbu toplinskom energijom (kraj 2004.)
- Pravilnik o distribuciji i opskrbi toplinskom energijom (kraj 2004.)
- Tarifni sustav za usluge energetske djelatnosti proizvodnje distribucije i opskrbe toplinskom energijom (kraj 2004.)
- Tarifni sustav po grupama i stavkama za gradove Zagreb, Osijek, Velika Gorica, Samobor, Zaprešić (kraj 2004.)

3.14.4. Nuklearna sigurnost

Do kraja 2004. godine potrebno je provesti pripreme za osnivanje i početak rada Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost.

U roku od godinu dana nakon početka rada Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost potrebno je donijeti propise temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti. U tu svrhu tijekom 2004. godine radit će se na pripremi radnih nacrti propisa kojima će se detaljno urediti pojedina specifična područja nuklearne sigurnosti.

Do kraja 2004. godine predviđa se provedba pilot projekta kontrole nuklearnog materijala na jednom graničnom prijelazu Republike Hrvatske u sklopu projekta tehničke suradnje Republike Hrvatske s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (IAEA CRO/0/006) u razdoblju 2003/2004. Cilj projekta je da se pribavi oprema i osposobi kadar za nadzor te da se odgovarajuća rješenja u budućnosti primijene i na ostalim graničnim prijelazima Republike Hrvatske. Za to će biti potrebna dodatna sredstva za osiguranje opreme i školovanje osoblja.

Istovremeno se do kraja 2004. godine predviđa i priprema podloga za EURDEP/ECURIE/RODOS sustave brze razmjene podataka u slučaju nuklearne nesreće. Sustavi EURDEP (European Radiological Data Exchange Platform), ECURIE (European Community Urgent Radiological Information Exchange) i RODOS (Real Time On Line Decisison Support) su sustavi koje koriste europske zemlje pri brznoj razmjeni podataka i procjeni radiološkog stanja u slučaju nuklearne nesreće. Hrvatska kao članica Međunarodne agencije za atomsku energiju sudjeluje u sustavu EMERCON, što nije u suprotnosti s nastojanjem da se što prije osiguraju uvjeti za primjenu navedenih sustava.

Plan provedbe SSP-a

Mjera	Rok provedbe	Nositelji
pripremiti podloge za EURDEP/ECURIE/RODOS sustave brze razmjene podataka u slučaju nuklearne nesreće	12/2004	MGRIP
izraditi pilot projekt kontrole nuklearnog materijala na granici Republike Hrvatske	12/2004	MGRIP
zatražiti tehničku i savjetodavnu pomoć EU pri izobrazbi menadžmenta u energetsom sektoru (čl. 101. st. 2.)	12/2004	MGRIP
uspostaviti mehanizme suradnje i konzultacija u području obnovljive energije, štednje energije i povećanja energetske učinkovitosti (mjera 201, čl. 101. st. 2.)	trajna	MGRIP

